

УДК 911.3:338.48:719(234.42)

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-5843/2026-2-9>

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ТРАНСКОРДОННИХ ТЕРИТОРІЙ (НА ПРИКЛАДІ КАРПАТСЬКОГО ЄВРОРЕГІОНУ)

Провальнюк Дмитро Вікторович

аспірант,

Державний університет «Київський авіаційний інститут», м. Київ, Україна

ORCID ID: 0009-0000-8347-1681

Актуальність дослідження: транскордонні території Карпатського євро регіону акумулюють унікальний масив об'єктів культурної спадщини, які розміщені у поліюрисдикційному просторі чотирьох держав, проте більшість чинних методик оцінки туристично-рекреаційного потенціалу не адаптовані до міждержавного виміру і не враховують транскордонну доступність, розбіжність національних реєстрів та вимоги Карпатської конвенції (2003). **Предмет дослідження:** методологічні засади та критеріальний апарат комплексної оцінки об'єктів історико-культурної спадщини транскордонних територій в умовах євро регіонального співробітництва. **Мета дослідження** – розробити та апробувати багатокритеріальну зважену методику оцінки історико-культурного потенціалу Карпатського євро регіону, інтегровану з ГІС-інструментарієм та засадами Протоколу про сталий туризм Карпатської конвенції (2011). **Методологія дослідження:** системний підхід, метод таксономічного аналізу (таксономічний індекс розвитку за Sutinuk et al.), ГІС-моделювання та ізохронний аналіз транспортної доступності, інструменти партисипативного ГІС-картографування (PPGIS), аналіз реєстрових баз даних згідно з рекомендаціями INSPIRE та Карпатського реєстру спадщини. **Результати дослідження:** розроблено шестикритеріальну зважену модель ($PI = \sum O_i \times W_i$), що охоплює: історичну цінність ($W=0,25$), автентичність ($W=0,20$), стан збереження ($W=0,20$), транспортну доступність ($W=0,15$), туристичну інфраструктуру ($W=0,10$) та транскордонний контекст ($W=0,10$). Модель апробована на 127 об'єктах чотирьох держав-учасниць євро регіону; сформовано чотирьохрівневу рейтингову шкалу, виявлено 23 пам'ятки-лідери. **Практичне значення:** результати придатні для розробки транскордонних туристичних маршрутів, стратегічного планування туризму в євро регіонах, обґрунтування заявок на фінансування ЄС та формування спільних програм охорони об'єктів ЮНЕСКО. **Висновки:** запропонована методика долає обмеження традиційних підходів завдяки інтеграції транскордонного контексту як самостійного критерію та забезпечує сумісність даних між різними національними реєстрами. **Перспектива подальших досліджень:** впровадження ВІМ-технологій та 3D-сканування для цифрових двійників об'єктів дерев'яної архітектури, оцінка нематеріальної спадщини, апробація методики в інших євро регіонах України.

Ключові слова: Карпатський євро регіон, культурна спадщина, транскордонний туризм, методика оцінки, ГІС-аналіз, сталий туризм, таксономічний індекс.

METHODOLOGICAL ASPECTS OF ASSESSING THE HISTORICAL AND CULTURAL POTENTIAL OF TOURISM DEVELOPMENT IN CROSS-BORDER TERRITORIES (THE CASE OF THE CARPATHIAN EUROREGION)

Provalniuk Dmytro Viktorovych

PhD student,

State University “Kyiv Aviation Institute”, Kyiv, Ukraine

ORCID ID: 0009-0000-8347-1681

The relevance of the research: the cross-border territories of the Carpathian Euroregion concentrate a unique array of cultural heritage objects located in a multi-jurisdictional space of four states; however, most existing assessment methodologies are not adapted to the interstate dimension and do not account for cross-border accessibility, divergent national registers, or the requirements of the Carpathian Convention (2003). **Subject of the research:** the methodological foundations and criteria for a comprehensive assessment of historical and cultural heritage sites in cross-border territories under conditions of euro regional cooperation. **The purpose of the study is to develop and test a multi-criteria weighted methodology for assessing the historical and cultural potential of the Carpathian**

*Euroregion, integrated with GIS tools and the principles of the Sustainable Tourism Protocol (2011). **Research methodology:** systems approach, taxonomic analysis method (taxonomic development index by Sytnyk et al.), GIS modelling and isochrone-based transport accessibility analysis, participatory GIS mapping (PPGIS) tools, and registry database analysis following INSPIRE standards and Carpathian Heritage Inventory recommendations. **The results of the study:** a six-criteria weighted model was developed and tested on 127 heritage sites across four member states, yielding a four-level ranking scale and identifying 23 leading sites. **Practical significance:** results are applicable to cross-border route development, strategic tourism planning, EU funding applications, and joint UNESCO site protection programmes. **Conclusions:** the proposed methodology overcomes limitations of traditional approaches through the integration of cross-border context as an independent criterion and ensures data compatibility across different national registers. **Prospects for further research:** BIM and 3D scanning for digital twins of wooden architecture, intangible heritage assessment, replication in other Ukrainian euroregions.*

Keywords: Carpathian Euroregion, cultural heritage, cross-border tourism, assessment methodology, GIS analysis, sustainable tourism, taxonomic index.

Постановка проблеми. Карпатський єврорегіон є одним із найстаріших та найбільших транскордонних об'єднань у Центральній та Східній Європі, що охоплює прикордонні території п'яти держав (України, Польщі, Угорщини, Словаччини, Румунії) загальною площею близько 157 тис. км² та із чисельністю населення понад 16 млн осіб [1]. Особливістю цього простору є «карпатська ідентичність», що формувалась на основі спільності гірського способу життя та зберегла надзвичайне етнічне та конфесійне різноманіття; при цьому межі культурних ареалів часто не збігаються із сучасними державними кордонами [2]. За цих умов ефективно залучення об'єктів культурної спадщини до туристичного обігу вимагає наявності методики, адаптованої до поліюрисдикційного середовища.

Ключова проблема полягає в тому, що чинні підходи до оцінки туристично-рекреаційного потенціалу розроблялись переважно для однорідних адміністративно-територіальних одиниць і не враховують: по-перше, розбіжності в ієрархіях пам'яток та критеріях їх реєстрації у різних державах; по-друге, транскордонну компоненту транспортної доступності об'єктів; по-третє, вимоги Карпатської конвенції (2003) до інтегрованого управління спадщиною; по-четверте, необхідність методологічної сумісності даних в умовах різних національних кадастрових систем [3; 4]. Усунення цих суперечностей є основним науковим завданням пропонованої розробки. Стаття є складником дослідження в галузі географії туризму та регіональних студій, суміжного

з науковими темами щодо транскордонного співробітництва і сталого туристичного розвитку Карпатського регіону.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологія комплексної оцінки культурно-спадщинного потенціалу в транскордонних умовах перебуває на стику географії туризму, культурології та просторового планування. Засадничим документом для Карпатського регіону є Рамкова конвенція про охорону та сталий розвиток Карпат (2003), яка створила Робочу групу з питань культурної спадщини та традиційних знань, покликану розробляти уніфіковані методологічні підходи та формувати Карпатський список спадщини [3; 4; 5]. Ця ж Конвенція уповноважила розробку Регіональної стратегії культурної спадщини для гармонізації охоронних практик у семи країнах-підписантах.

Серед фундаментальних кількісних підходів особливе місце посідає таксономічний аналіз. N. Sytnyk, V. Humeniuk та O. Sych (2020) застосували метод таксономічного індексу розвитку для порівняльної оцінки регіонів Карпатського єврорегіону, трансформуючи багатовимірний набір показників у єдиний безрозмірний індекс [6]. Результати підтвердили гіпотезу «периферійності» гірських районів єврорегіону, які, попри значний культурний потенціал, демонструють низькі таксономічні індекси через слабку транспортну доступність та депопуляцію.

У площині ГІС-методів значний внесок зроблений у картографування культурних ландшафтів та ризик-аналіз об'єктів спадщини. Colucci et al. (2022) запропонували INSPIRE-сумісну 3D-структуру бази даних

(проект «ResCult»), що інтегрує культурну цінність будівель із даними про природні та техногенні небезпеки, забезпечуючи пріоритизацію рятувальних робіт [7]. Бальна оцінка пастуського ландшафту Південних Карпат із використанням супутникових знімків та інструменти партисипативного ГІС-картографування (PPGIS) (Marinescu et al., 2025) дозволила ідентифікувати 753 стоянки та 5411 тимчасових укриттів, формуючи першу просторову базу даних традиційного землекористування [8].

Інституційно-методологічний контекст дослідження формує також Протокол про сталий туризм до Карпатської конвенції (2011), який містить чіткі критерії «привабливості» та «готовності» об'єктів до прийому відвідувачів [9]. Організаційний фреймворк методики CSTP (Carpathian Sustainable Tourism Platform) та документ методології розробки Стратегії сталого туризму [10] забезпечують критеріальний базис, на який спирається пропонована методика в частині туристичного складника.

Важливою тенденцією є зростання інтересу до культурних екосистемних послуг (CES). S.M. Bogdan, I. Stupariu, A. Andra-Torârceanu, I.I. Năstase (2019) розробили метод партисипативного ГІС-картографування (PPGIS) соціальних цінностей CES у гірському ландшафті румунських Карпат, виявивши, що мешканці надають пріоритет естетичним і рекреаційним цінностям над матеріальними [11]. Цей підхід доповнює традиційні методики, орієнтовані на матеріальну спадщину, і вимагає включення «м'яких» соціальних вимірів в оцінку потенціалу.

Попри значні напрацювання, у науковій літературі залишається нерозробленою комплексна методика, що поєднувала б критеріальний підхід із ГІС-аналізом доступності та транскордонним виміром саме для євро-регіональних просторів. Це визначає наукову новизну пропонованої розробки.

Відокремлення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на розвинену інституційну базу Карпатської

конвенції та низку науково-методичних розробок, залишаються нерозв'язаними такі питання: 1) як забезпечити методологічну сумісність даних між різними національними реєстрами пам'яток чотирьох держав-учасниць; 2) яким чином кількісно врахувати транскордонну доступність та поліюрисдикційний контекст у єдиному інтегральному показнику; 3) як інтегрувати принципи таксономічного аналізу з ГІС-інструментами в уніфіковану процедуру, придатну для регулярного моніторингу стану об'єктів. Саме на усунення цих прогалин і спрямована ця стаття.

Мета дослідження. Метою статті є розробка та апробація комплексної методики оцінки історико-культурного потенціалу транскордонних територій, яка враховує вимоги Карпатської конвенції та рекомендації з формування Карпатського реєстру спадщини, і перевірка її на прикладі Карпатського єврорегіону. Для досягнення мети визначено такі завдання: 1) систематизувати сучасні методологічні підходи до оцінки культурно-спадщинного потенціалу в транскордонному вимірі; 2) розробити шести-критеріальну зважену модель із визначенням питомих ваг за методом АМІ; 3) сформулювати базу даних та оцінити 127 пам'яток єврорегіону; 4) виявити просторові диспропорції в розподілі потенціалу; 5) визначити перспективи практичного застосування методики.

Виклад основного матеріалу. Концептуальну основу дослідження утворює поєднання ресурсного, територіального та системного підходів. Принципово важливою є концепція культурних екосистемних послуг (Cultural Ecosystem Services, CES) [11; 12], яка розглядає спадщину не лише як статичний об'єкт охорони, а як живу систему нематеріальних вигод для населення та основу для формування «карпатської ідентичності» [1; 2]. Ця концепція закладена в основу як Карпатської конвенції [3], так і рекомендацій до Карпатського реєстру спадщини [4].

Залучення культурної спадщини до туристичного обігу в Карпатах безпосеред-

ньо регулюється Протоколом про сталій туризм (2011), який вимагає аналізу «привабливості» об'єктів і оцінки їх «вразливості» до антропогенного тиску [9]. Проекти програми INTERREG – «Carpathian Project» (2005–2008) та «Centralparks» – довели, що ефективна оцінка потенціалу неможлива без залучення місцевих громад через інструменти партисипативного ГІС-картографування (PPGIS) та принципи «Місцевого порядку денного на XXI століття» [4; 10]. Аналіз євро регіонального врядування (governance), проведений Lytvyn & Tyushka (2020), підтверджує, що Карпатський євро-регіон нині функціонує як «Євро регіон 2.0» із посиленими механізмами транскордонної регуляції, у яких методологія оцінки спадщини посідає центральне місце [2].

Процедура оцінки складається з чотирьох послідовних етапів. На інвентаризаційному етапі формується база даних 127 об'єктів на основі: національних реєстрів пам'яток кожної з держав-учасниць; аналітичних звітів ГО «Європейський діалог» зі статистикою розподілу ресурсів Карпатського євро регіону [13]; переліків об'єктів ЮНЕСКО та Карпатського реєстру спадщини. На класифікаційному етапі об'єкти систематизуються за типологічними ознаками. На оцінювальному – застосовується шестикритеріальна зважена модель. На інтеграційному – резуль-

тати поєднуються з ГІС-шарами ізохронних зон доступності та туристичної інфраструктури [7; 8].

Ядром методики є багатокритеріальна зважена модель, де кожному з шести критеріїв присвоєно питому вагу (W_i), а оцінювання здійснюється за п'ятибальною шкалою. Сукупний індекс потенціалу розраховується за формулою [6]:

$$PI = \sum (O_i \times W_i),$$

де O_i – бал за i -тим критерієм (1–5), W_i – вага критерію ($\sum W_i = 1,0$).

Критерій «Історична цінність» ($W=0,25$) є ключовим і визначається на підставі документально підтвердженого хронологічного діапазону, значення для регіональної або загальноєвропейської історії та наявності зв'язку з важливими подіями. Максимальний бал (5) присвоюється пам'яткам національного або міжнародного рівня, що датуються раннім середньовіччям або давнішими епохами; мінімальний (1) – об'єктам місцевого значення XIX–XX ст. без задокументованої видатної події.

Критерій «Автентичність» ($W=0,20$) оцінює ступінь збереженості оригінального матеріального субстрату відповідно до Нарського документа про автентичність (1994) та рекомендацій Карпатського реєстру спадщини [4]. Бал 5 присвоюється об'єктам із

Таблиця 1

Шестикритеріальна зважена модель оцінки об'єктів культурної спадщини Карпатського євро регіону

Критерій оцінки	Вага (W_i)	Шкала (1–5)	Макс. бал	Метод збору даних
1. Історична цінність	0,25	1–5	1,25	Архівний аналіз, реєстри пам'яток
2. Автентичність об'єкта	0,20	1–5	1,00	Польове обстеження, Нарський документ (1994)
3. Стан збереження	0,20	1–5	1,00	Технічна інвентаризація, ResCult GIS [7]
4. Транспортна доступність	0,15	1–5	0,75	ГІС-ізохрони, Proximity Analysis [13]
5. Туристична інфраструктура	0,10	1–5	0,50	Статистика CSTP, польовий облік [14]
6. Транскордонний контекст	0,10	1–5	0,50	Порівняльний аналіз, реєстри Карп. конвенції [4]
Разом	1,00	–	5,00	–

Примітка. Складено автором на основі адаптації методик [4; 6; 7].

часткою оригінальних матеріалів понад 75%. Критерій «Стан збереження» ($W=0,20$) ґрунтується на даних технічної інвентаризації та INSPIRE-сумісної ГІС-бази ResCult [7]: 5 – відмінний стан; 4 – добрий; 3 – задовільний; 2 – незадовільний; 1 – аварійний.

Критерій «Транспортна доступність» ($W=0,15$) визначається методом ізохронного ГІС-аналізу (зони 30, 60, 120 хв від транспортних вузлів) та аналізу близькості до пунктів перетину кордону. Для об'єктів у 30-хвилинній зоні від міжнародного пропускового пункту транскордонна компонента підвищує бал на 1 одиницю. Критерій «Туристична інфраструктура» ($W=0,10$) включає критерії Carpathian Sustainable Tourism Platform (CSTP): наявність паркінгу, туалетів, пунктів харчування в 500 м, екскурсійного обслуговування та інформаційних матеріалів двома мовами єврорегіону [10; 14].

Критерій «Транскордонний контекст» ($W=0,10$) є специфічним для транскордонних досліджень. Він оцінює: наявність типологічно споріднених об'єктів на суміжних прикордонних територіях; включення до спільних проєктів INTERREG або програм ЮНЕСКО; ступінь формалізованої міжнародної кооперації щодо об'єкта. Цей критерій безпосередньо відображає логіку «нівелювання бар'єрної функції кордонів» через

культурну спадщину, закладену в ідеологію єврорегіону [1; 3].

Статистичний розподіл об'єктів культурної спадщини між країнами-учасницями єврорегіону відображає значну регіональну неоднорідність (табл. 2). Особливою категорією є об'єкти ЮНЕСКО: Дерев'яні церкви Карпатського регіону Польщі та України (16 храмів), Праліси та давні ліси Карпат (транскордонний природний об'єкт), Резиденція митрополитів Буковини і Далмації, Історичний центр Львова [13; 15].

Апробація методики на базі 127 об'єктів дала такі результати рейтингової шкали: рівень I (ІП 4,0–5,0) – 23 пам'ятки (18,1%); рівень II (ІП 3,0–3,99) – 41 пам'ятка (32,3%); рівень III (ІП 2,0–2,99) – 38 пам'яток (29,9%); рівень IV (ІП нижче 2,0) – 25 пам'яток (19,7%). До першого рейтингового рівня ввійшли: дерев'яні церкви Карпат – ЮНЕСКО (ІП=4,82), замок Паланок у Мукачеві (ІП=4,67), Спаський Град (Словаччина; ІП=4,71), замок Фюзер (Угорщина; ІП=4,39), фортеця Чічеу (Румунія; ІП=4,29) та ін. Зважаючи на активне використання ГІС-технологій у дослідженні, ключовим етапом інтеграції результатів стала побудова комплексної картографічної моделі просторового розподілу туристичного потенціалу єврорегіону. Застосування методів просторового аналізу (зокрема, накладання шарів

Таблиця 2

Розподіл ресурсів культурної спадщини між країнами-учасницями Карпатського єврорегіону

Регіон (адм. одиниця)	Пам'ятки нац. значення	Пам'ятки місц. значення	Музеїв (орієнт.)	Об'єкти ЮНЕСКО
Закарпатська обл. UA)	54	44	~20	Дерев'яні церкви (2 шт.) (с. Ужок, с. Ясіня)
Львівська обл. (UA)	45	1950	понад 100	Іст. центр Львова; Дерев'яні церкви (4 шт.)
Пряшівський та Кошицький краї (SK)	–	6261	~37	Спаський Град; Бардейов; Дерев'яні церкви
Підкарпатське воєв. (PL)	2	5249	~50	Дерев'яні церкви (8 шт.)
Боршод-Абауй-Земплен (HU)	75	понад 300	~20	Печери Аггтелека; Токайський регіон
Повіти Марамуреш і Сучава (RO)	–	1099	~20	Дерев'яні церкви Марамурешу; Церкви Молдови

Примітка. Складено автором за матеріалами [13; 15].

об'єктів на карту транспортних ізохрон) дозволило візуалізувати диспропорції: найвища концентрація об'єктів I рівня фіксується вздовж Карпатського хребта. Створена картографічна база даних слугує наочним інструментом для розробки нових транскордонних маршрутів.

Просторовий аналіз виявив ключові закономірності. Найвища концентрація об'єктів I рівня фіксується вздовж Карпатського хребта – зони традиційного збереження автентичних дерев'яних ансамблів. Гірські райони євро регіону, попри значний культурний потенціал, демонструють нижчі таксономічні індекси через погану транспортну доступність та депопуляцію [6], що корелює з критерієм «Туристична інфраструктура» (найнижчий середній бал 2,3/5,0). Словацька модель охорони, де 29% об'єктів є приватною власністю, а 23% – церковною, потребує від методики врахування власницьких обмежень в оцінці стану збереження [4].

Оцінка впливу на спадщину (Heritage Impact Assessment) відповідно до методичних рекомендацій ICCROM (2022) [16] є обов'язковим елементом для об'єктів ЮНЕСКО I рівня: будь-які плани розвитку туристичної інфраструктури поблизу таких пам'яток мають проходити через формалізовану процедуру НІА, що закладено в критерій транскордонного контексту нашої методики. Верифікацію методики здійснено через рангову кореляцію Спірмена з незалежними оцінками TripAdvisor ($r=0,79$, 84,3% збіжності).

Висновки. Отже, у статті розроблено та верифіковано комплексну методику оцінки історико-культурного потенціалу транскордонних територій на прикладі Карпатського євро регіону, інтегровану з акту-

альними вимогами Карпатської конвенції, методом таксономічного аналізу та ГІС-інструментарієм. Запропонована шестикритеріальна зважена модель ($IP = \sum O_i \times W_i$) долає основні методологічні обмеження традиційних підходів: вона враховує транскордонний контекст як самостійний критерій та забезпечує сумісність між різними національними реєстрами пам'яток.

Апробація на базі 127 пам'яток показала, що найвищим рівнем потенціалу характеризуються об'єкти, де висока історична цінність поєднується із задовільним станом збереження та доброю транспортною доступністю. Головним стримуючим чинником є недостатній рівень туристичної інфраструктури у гірській зоні (середній бал 2,3/5,0), що відповідає висновкам таксономічного аналізу Sytnyk et al. (2020) про «периферійність» гірських районів євро регіону. Рейтинговий перелік 127 пам'яток є безпосереднім практичним результатом, придатним для розробки транскордонних маршрутів та обґрунтування заявок на фінансування ЄС у рамках програм INTERREG.

Перспективи подальших досліджень пов'язані із: динамічним моніторингом стану пам'яток через інтеграцію з INSPIRE-сумісними ГІС-базами; впровадженням ВІМ-технологій та 3D-сканування для створення цифрових двійників об'єктів дерев'яної архітектури [17]; розширенням методики для оцінки нематеріальної спадщини (пастуські традиції, народні промисли, мови меншин) засобами PPGIS; апробацією на інших євро регіонах України; розробкою відкритої геоінформаційної платформи для зацікавлених сторін на зразок вебмапи Карпатських пралісів Секретаріату Карпатської конвенції.

Література

1. Niewiadomski Z. The Carpathians as a region of international co-operation. *Europa Regional*, 12.2004(4), 168–172. URL: <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-48129-9>
2. Lytvyn H., Tyushka A. Rethinking the Governance-Governmentality-Governability Nexus at the EU's Eastern Frontiers: the Carpathian Euroregion 2.0 and the Future of EU-Ukrainian Cross-Border Cooperation. *Eastern Journal of European Studies*. 2020. Vol. 11 (Special Issue). P. 146–183. URL: https://ejes.uaic.ro/articles/EJES2020_11SI_LYT.pdf
3. Carpathian Convention. Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians. Kyiv, 2003. URL: <http://www.carpathianconvention.org/convention/framework-convention/>

4. ANPED – Northern Alliance for Sustainability. Recommendations on Creating of the Carpathian Heritage Inventory. *Carpathian Convention Secretariat*, 2010. URL: http://www.carpathianconvention.org/tl_files/carpathiancon/Downloads/02%20Activities/2.1.7%20CHInventoryANPEDrecommendationsfinal.pdf
5. Carpathian Convention. Terms of Reference for the Working Group on Cultural Heritage and Traditional Knowledge. 2018. URL: http://www.carpathianconvention.org/tl_files/carpathiancon/Downloads/02%20Activities/2.1.7%20ToR%20WG%20Cultural%20heritage.pdf
6. Sytnyk N., Humeniuk V., Sych O. Taxonomic Analysis of the Development Level of the Carpathian Euroregion Territories. *Journal of Settlements and Spatial Planning*. 2020. Vol. 11. No. 1. P. 31–43. URL: https://geografie.ubbcluj.ro/ccau/jssp/arhiva_1_2020/04JSSP012020.pdf
7. Colucci E., Matrone F., Noardo F., Assumma V., Datola G., Appiotti F., Bottero M., Chiabrando F., Lombardi P., Migliorini M., Rinaldi E., Spanò A., Lingua A. Documenting Cultural Heritage in an INSPIRE-Based 3D GIS for Risk and Vulnerability Analysis. *Journal of Cultural Heritage Management and Sustainable Development*. 2022. Vol. 14. No. 2. P. 205–234. DOI: <https://doi.org/10.1108/JCHMSD-04-2021-0068>
8. Marinescu E., Marinescu S., Popescu L. Mapping Pastoral Mobility: A Geospatial Inventory of Temporary Dwellings Within the Southern Carpathians. *ISPRS International Journal of Geo-Information*. 2025. Vol. 14. No. 12. Article 494. DOI: <https://doi.org/10.3390/ijgi14120494>
9. Carpathian Convention. Protocol on Sustainable Tourism to the Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians. Bratislava, 2011. URL: <http://www.carpathianconvention.org/convention/protocols/protocol-on-sustainable-tourism/>
10. Carpathian Convention. Documentation of the Methodology on the Elaboration and Implementation of the Strategy for Sustainable Tourism Development. Vienna, 2018. URL: http://www.carpathianconvention.org/tl_files/carpathiancon/Downloads/02%20Activities/tourism/Methodology%20Developm_Implement_Carpath.TourismStrategy_ETE_092018.pdf
11. Bogdan S.M., Stupariu I., Andra-Topârceanu A., & Năstase I.I. Mapping social values for cultural ecosystem services in a mountain landscape in the Romanian Carpathians. *Carpathian Journal of Earth and Environmental Sciences*, 2019. 14(1), 199–208. <https://doi.org/10.26471/cjees/2019/014/072>
12. Howaniec H., Lis M. Euroregions and Local and Regional Development – Local Perceptions of Cross-Border Cooperation and Euroregions Based on the Euroregion Beskydy. *Sustainability*. 2020. Vol. 12. No. 18. P. 7834. DOI: <https://doi.org/10.3390/su12187834>
13. Культурні ресурси території Карпатського євро регіону. Науково-аналітичне видання. Львів : ГО «Діалог», 2020. URL: <https://dialog.lviv.ua/kulturni-resursi-teritoriyi-karpatskogo-yevroregionu/>
14. Umweltbundesamt (Federal Environment Agency Austria). *Good Practices of Sustainable Tourism in the Carpathians*. Vienna, 2014. URL: https://www.umweltbundesamt.de/sites/default/files/good_tourism_carpathians_0.pdf
15. UNESCO World Heritage Centre. Ancient and Primeval Beech Forests of the Carpathians and Other Regions of Europe. 2017. URL: <https://whc.unesco.org/en/list/1133/maps/>
16. ICCROM; ICOMOS; IUCN. The Guidance and Toolkit for Impact Assessments in a World Heritage Context. Rome : ICCROM, 2022. URL: https://www.iccrom.org/sites/default/files/publications/2022-07/en_0_ia_guidance_world_heritage_iccrom_2022_web_0.pdf
17. Martinelli E., Gonçalves E., Castanho R., Pivac T. (Eds.). *Cultural Heritage-Based Sustainable Tourism Approaches*. Springer, 2025. URL: <https://www.springerprofessional.de/cultural-heritage-based-sustainable-tourism-approaches/51732774>

References

1. Niewiadomski, Z. (2004). The Carpathians as a region of international co-operation. *Europa Regional*, 12.2004(4), 168–172. Retrieved from: <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-48129-9>
2. Lytvyn, H., & Tyushka, A. (2020). Rethinking the governance-governmentality-governability nexus at the EU's Eastern Frontiers: the Carpathian Euroregion 2.0 and the future of EU-Ukrainian cross-border cooperation. *Eastern Journal of European Studies*, 11(Special Issue), 146–183. Retrieved from: https://ejes.uaic.ro/articles/EJES2020_11SI_LYT.pdf
3. Carpathian Convention. (2003). Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians. Kyiv. Retrieved from: <http://www.carpathianconvention.org/convention/framework-convention/>
4. ANPED – Northern Alliance for Sustainability. (2010). Recommendations on creating of the Carpathian Heritage Inventory. Carpathian Convention Secretariat. Retrieved from: http://www.carpathianconvention.org/tl_files/carpathiancon/Downloads/02%20Activities/2.1.7%20CHInventoryANPEDrecommendationsfinal.pdf

5. Carpathian Convention. (2018). Terms of reference for the Working Group on Cultural Heritage and Traditional Knowledge. Retrieved from: http://www.carpathianconvention.org/tl_files/carpathiancon/Downloads/02%20Activities/2.1.7%20ToR%20WG%20Cultural%20heritage.pdf
6. Sytnyk, N., Humeniuk, V., & Sych, O. (2020). Taxonomic analysis of the development level of the Carpathian Euroregion territories. *Journal of Settlements and Spatial Planning*, 11(1), 31–43. Retrieved from: https://geografie.ubbcluj.ro/ccau/jssp/ahiva_1_2020/04JSSP012020.pdf
7. Colucci, E., Matrone, F., Noardo, F., Assumma, V., Datola, G., Appiotti, F., Bottero, M., Chiabrando, F., Lombardi, P., Migliorini, M., Rinaldi, E., Spanò, A., & Lingua, A. (2022). Documenting cultural heritage in an INSPIRE-based 3D GIS for risk and vulnerability analysis. *Journal of Cultural Heritage Management and Sustainable Development*, 14(2), 205–234. <https://doi.org/10.1108/JCHMSD-04-2021-0068>
8. Marinescu, E., Marinescu, S., & Popescu, L. (2025). Mapping pastoral mobility: A geospatial inventory of temporary dwellings within the Southern Carpathians. *ISPRS International Journal of Geo-Information*, 14(12), 494. <https://doi.org/10.3390/ijgi14120494>
9. Carpathian Convention. (2011). Protocol on Sustainable Tourism to the Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians. Bratislava. Retrieved from: <http://www.carpathianconvention.org/convention/protocols/protocol-on-sustainable-tourism/> [in English].
10. Carpathian Convention. (2018). Documentation of the methodology on the elaboration and implementation of the strategy for sustainable tourism development. Vienna. Retrieved from: http://www.carpathianconvention.org/tl_files/carpathiancon/Downloads/02%20Activities/tourism/Methodology%20Developm_Implement_Carpath.TourismStrategy_ETE_092018.pdf
11. Bogdan, S.M., Stupariu, I., Andra-Topârceanu, A., & Năstase, I.I. (2019). Mapping social values for cultural ecosystem services in a mountain landscape in the Romanian Carpathians. *Carpathian Journal of Earth and Environmental Sciences*, 14(1), 199–208. <https://doi.org/10.26471/cjees/2019/014/072>
12. Howaniec, H., & Lis, M. (2020). Euroregions and local and regional development – Local perceptions of cross-border cooperation and euroregions based on the Euroregion Beskydy. *Sustainability*, 12(18), 7834. <https://doi.org/10.3390/su12187834>
13. Kulturni resursy terytorii Karpatskoho yevroregionu [Cultural resources of the Carpathian Euroregion territory]. (2020). HO «Dialog». Retrieved from: <https://dialog.lviv.ua/kulturni-resursi-teritoryi-karpatskogo-yevroregionu/> [in Ukrainian].
14. Umweltbundesamt (Federal Environment Agency Austria). (2014). Good practices of sustainable tourism in the Carpathians. Retrieved from: https://www.umweltbundesamt.de/sites/default/files/good_tourism_carpathians_0.pdf
15. UNESCO World Heritage Centre. (2017). Ancient and Primeval Beech Forests of the Carpathians and Other Regions of Europe. Retrieved from: <https://whc.unesco.org/en/list/1133/maps/>
16. ICCROM; ICOMOS; IUCN. (2022). The guidance and toolkit for impact assessments in a World Heritage context. *ICCROM*. Retrieved from: https://www.iccrom.org/sites/default/files/publications/2022-07/en_0_ia_guidance_world_heritage_iccrom_2022_web_0.pdf
17. Martinelli, E., Gonçalves, E., Castanho, R., & Pivac, T. (Eds.) (2025). Cultural heritage-based sustainable tourism approaches. Springer. Retrieved from: <https://www.springerprofessional.de/cultural-heritage-based-sustainable-tourism-approaches/51732774>

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 10.02.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 05.03.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 01.05.2026